

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: J. H.
zastoupen Mgr. Veronikou Adámkovou, advokátkou sídlem 794 01
Krnov, Pod Bezručovým vrchem, Revoluční 955/45

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlím 225 08 Praha 5, Křížová 25

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 1. 2024, ve věci zvýšení procentní výměry
starobního důchodu za vychované děti

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 2. 1. 2024 **se zrušuje** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, jímž žalovaná zamítla jeho námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 9. 2023 č. j. X, kterým ČSSZ zamítla žádost žalobce o zvýšení procentní výměry starobního důchodu za vychované děti pro nesplnění podmínek ustanovení článku II. zákona č. 323/2021 Sb., kterým byl změněn zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 582/1991 Sb. Žalovaná rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila.
2. Žalobce namítal, že dle čl. II. odst. 3. zákona č. 323/2021 Sb. podmínky pro výchovu dítěte platí stejně u pečujícího muže i ženy. Podmínka § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění tedy může svědčit současně oběma rodičům (například matka může pečovat o dítě prvních 10 let věku dítěte a otec zbylých 8 let do dosažení zletilosti dítěte – oba splňují zákonný předpoklad tohoto ustanovení), ze strany ČSSZ tedy není přiléhavý shora citovaný argument, že: „*podmínka péče v největším rozsahu splněna nebyla, protože ustanovení §32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění svědčí matce obou dětí.*“ Krom toho matka dětí bohužel zemřela před dosažením důchodového věku, a tak u ní nikdy nebylo reálně aplikováno zmíněné ustanovení §32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná se v odůvodnění napadeného rozhodnutí pouze okrajově zmínila o většinové péči matky v období mateřské a rodičovské dovolené, ve zbytku neměla pro své závěry naprosto žádné podklady. Naopak on doložil své čestné prohlášení, čestná prohlášení tet synů (z matčiny strany), rozhodnutí opatrovnického soudu (pozn. soudu žalobce fakticky doložil rozsudek o rozvodu manželství nikoli rozsudek opatrovnického soudu) a také podrobně popsal život ve společné domácnosti rodiny i jeho život se syny poté, co mu byli svěřeni do výhradní péče (už jen to, že byly děti ve věku 11 a 15 let svěřeny do výhradní péče otce vypovídá o tom, jaké byly vazby v rodině v době před rozhodováním opatrovnického soudu) a upozornil na to, že matka dětí zemřela, když jim bylo 12 a 16 let (tedy byl u mladšího 7 let a u staršího 3 roky dokonce úplně jediným člověkem, kdo o děti pečoval). Veškerá jeho tvrzení jsou důvěryhodná, celistvá a komplexní. V tomto ohledu nemá žalovaná žádné důkazy ani důvody reálně pochybovat o jeho tvrzeních. S rodinou H. v domácnosti nežila, o dělení domácích prací, výchově dětí ani hospodaření nemůže mít žádné povědomí. Veškerá tvrzení žalované v tomto ohledu jsou nepodložené a neodůvodněné spekulace. Nezákonnost postupu správního orgánu vyplývá také ze samotného čl. II. odst. 5. zákona č. 323/2021 Sb., který mezi povinné náležitosti či přílohy žádosti o výchovné řadí údaje o vychovaných dětech, o době a rozsahu osobní péče o dítě a čestné prohlášení, že osoba pečovala o dítě v největším rozsahu a že nenastala překážka pro zvýšení starobního důchodu uvedená v bodě 3 větě poslední tohoto článku zákona. Ze samotného textu zákona pak vyplývá, že postačujícím důkazem pro splnění podmínky pečování o dítě v největším rozsahu je čestné prohlášení žadatele. Zákon tedy ani nepředpokládá, že správní orgán bude provádět jakési rozsáhlé šetření o fungování domácnosti starobního důchodce z dob, kdy měl v péči ještě nezletilé děti. Skutečně jej nenapadá, jak by měl ještě lépe dokázat svá tvrzení o skutečnostech starých více než 35 let. Extenzivní výklad, který žalovaný zvolil, neodpovídá literě zákona a evidentně ani tomu, co zamýšlel zákonodárce. V tomto případě pochybuje o tom, že žadatelka/matka musí dokládat krom čestného prohlášení podrobné vyjádření k tomu, jakou měrou konkrétně o děti pečovala, v čem to spočívalo (aby to porovнала s rozsahem péče otce), zda měla v rozhodném období zkrácenou pracovní dobu, byla na ošetrovném apod., jak bylo požadováno u něj. Postupem správního orgánu se cítí být diskriminován v důsledku svého pohlaví. Žádost o výchovné dokonce podal 3.10.2022 a správní orgán

rozhodl nezákonným zamítavým rozhodnutím až po necelém roce, tedy dne 29.9.2023 (a to až po písemné urgenci žalobce a výzvě k odstranění nečinnosti). K námitkám, podaným dne 6.11.2023, správní orgán vydal rozhodnutí dne 2.1.2023 a k rukám žalobce jej doručil až 9.1.2023.

3. Co se týče argumentu žalovaného, že stěžejní doba péče o dítě je (pro posouzení nároku na výchovné) ve věku předškolním a v prvních letech povinné školní docházky, pak i ten rovněž rozporuje. Zákon hovoří o potřebné délce splnění povinnosti péče o dítě v největším rozsahu, avšak neuvádí, že by snad některá část této doby byla stěžejní, ani zde není formulována podmínka péče o dítě v určitém věku či na mateřské a rodičovské dovolené (pokud by to zákonodárce zamýšlel, jistě by taková podmínka byla zákonem výslovně upravena). Je naprosto nepřijatelné, aby správní orgán žadateli, který časovou podmínku péče o obě děti v největší míře splnil, nevyhověl s odůvodněním, že ji nesplnil v rámci zákonného rozmezí v době, kterou si tento orgán dle svého uvážení zvolil za jedinou podstatnou. Nadto žalovaný v odůvodnění napadeného rozsudku uvádí, že: *„výchova se pro tento účel posuzuje od narození dítěte až do nabytí jeho zletilosti jako jeden celek“*, tedy si ve svých výrocích protirečí a svým výkladem práva nezákonně zasahuje do práv žalobce.
4. Pokud žalovaný posuzuje existenci negativního vlivu péče o děti na jeho zaměstnání, žalobce zdůraznil, že negativním vlivem nemusí být přímo zkrácení pracovního úvazku či pobírání ošetrovného, ale také zvýšené pracovní úsilí (časové, zdravotní a zátěžové hledisko) či absence možnosti kariérního růstu v důsledku plné orientace na výchovu dětí. V případě, že by o děti pečovala povětšinou matka, mohl například otec kariérně růst, věnovat více času i energii práci a tím pádem by měl vyšší výdělek, potažmo vyšší starobní důchod. Správnímu orgánu v tomto případě naprosto nepřislouší hodnotit předchozí kariérní vývoj otce s jednoduchým uzavřením, že nenaznal negativního vlivu. I kdyby tomu tak bylo, zákon existenci negativního vlivu na vznik nároku na výchovné nepodmiňuje a bylo by opět naprosto neúčelné, nezákonné, kdyby byl za zvýšené úsilí (které vynaložil, aby se mohl řádně starat o své děti a byly finančně zabezpečené) „trestán“.
5. Žalobce zdůraznil, že o své syny v největší míře pečoval již od doby skončení mateřské dovolené jejich matky u mladšího ze synů (která byla více pracovně zatížena), kdy se na péči o děti také svou měrou podílela do 5.2.1988 jejich matka (tj. do rozhodnutí opatrovnického soudu o výlučné péči otce). Od té doby o syny pečoval s výjimkami pouze on. Po smrti matky dětí od roku 1989 už bezvýjimečně pouze on. Formální a ničím nepodložené závěry ČSSZ se jej (s ohledem na shora uvedené okolnosti) hluboce dotýkají. Žalobce současně předložil čestná prohlášení obou synů.
6. Žalovaná v písemném vyjádření navrhla zamítnutí žaloby. Konstatovala, že žalobce uplatnil žádost o zvýšení starobního důchodu za výchovu dětí T. H., nar. X, a M. H., nar. X. V žádosti uvedl, že o děti pečoval od 1. 1. 1977 do jejich zletilosti, tedy ve větším rozsahu než jeho manželka a matka dětí J. H., nar. X, zemř. dne X. Při posuzování žádosti žalobce vycházela žalovaná především z rozsudku Okresního soudu v Bruntále ze dne 30. 12. 1987, č. j. 11 C 129/87-34, který nabyl právní moci 5. 2. 1988, kterým bylo manželství žalobce a J. H. rozvedeno. Obě děti byly svěřeny do výchovy žalobce. Jak je uvedeno z odůvodnění tohoto rozsudku, na návrh žalobce ze dne 17. 7. 1986 byly pravomocným rozsudkem ze dne 31. 7. 1986, č. j. 5 Nc 266/86, obě děti svěřeny do výchovy žalobce. Matce dětí bylo stanoveno výživné. V době rozhodnutí soudu bylo T. H. 15 let a M. H. 11 let. Z pohledu

požadavku na péči v největším rozsahu je proto nepochybné, že u dětí žalobce je tato podmínka naplněna u jeho bývalé manželky.

7. Uvedla, že nesporně skutečnost, že žalobce se významnou měrou podílel na výchově dětí, ale nebylo prokázáno, že v relevantním období (od narození dětí do doby, kdy mu byly svěřeny do výchovy) oproti J.H. se rozsah jeho péče o dítě jakkoli vymykal obvyklému způsobu řádné společné péče rodičů o dítě, a to za situace, kdy oba rodiče pracovali, děti navštěvovaly předškolní a školní zařízení, byly zdravotně indisponovány v rozsahu nepřekračujícím běžnou dětskou nemocnost a realizovaly svoje zájmové aktivity, tzn. že osobně pečoval o děti v největším rozsahu ve smyslu ustanovení § 34a odst. 3 zdp, v rozhodném znění. Při sledování podmínky péče v největším rozsahu proto lze tuto péči přisoudit manželce žalobce.
8. Žalovaná odkázala na § 34a odst. 3 zdp, v rozhodném znění, podle něhož vychovávalo-li dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu. Z pohledu pojednávaného právního předpisu je dle žalované důležité si dále uvědomit, že zohlednění péče ve větším rozsahu pro účely uznání a zápočtu výchovy nemá příliš společného s hmotným zajištěním dítěte (rodiny), tzn., že tu není rovnítka mezi výchovou v duchu dotčené právní úpravy a získáváním finančních prostředků – výdělečnou činností (srov. ustanovení § 34a odst. 3 a ustanovení § 32 odst. 4 zdp, v rozhodném znění). Zákonodárcem přiznaná zásluha se pak týká jednoznačně toho z pojištěnců, na němž (převážně) spočívala vlastní výchova (srov. předpoklad osobní péče normovaný ve zmiňovaném ustanovení § 32 odst. 4 zdp), i když třeba v čistě formálním významu (srov. však ustanovení § 34a odst. 4 zdp). Je nezbytné zdůraznit, že domáhaný nárok může vzniknout toliko jedné osobě – zákon neumožňuje jakési paralelní čerpání, a neumožňuje ani (zástupný) „přechod“ v situaci úmrtí jinak oprávněné osoby.
9. Žalovaná zdůraznila, že důkazní břemeno v řízení vedeném na základě žádosti leží primárně na žadateli, nikoli na správním orgánu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. listopadu 2017, čj. 8 Azs 111/2017 – 36). Ve výlučném zájmu žalobce je tedy, aby nejenom tvrdil, ale i adekvátně prokázal, že v relevantním období (tj. od narození dětí do dne, kdy mu byly svěřeny do výchovy) vůči osobě jiné (viz. citované ustanovení § 34a odst. 3 zdp) – tzn. oproti zde do úvahy přicházející J. H. – převážně zajišťoval osobní péči a výchovu dětí. Zákon č. 323/2021 Sb. sice stanoví předložení čestného prohlášení, ale tím není zaručeno vyhovění žádosti o výchovné a uznání péče o dítě pouze na základě tohoto dokumentu. Žalobce (coby iniciátor řízení) neoznačil žádné důkazní prostředky, z nichž by nade vše pochybnost vyplývalo, že by matka nezajišťovala výchovu (jako celek) ve větším rozsahu.
10. Pokud jde o namítané nedodržení lhůty, žalovaná uvedla, že zákonné lhůty k vydání rozhodnutí jsou pouze lhůtami pořádkovými, jejichž překročení nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Navíc, zrušit vydané rozhodnutí z důvodu namítaných průtahů v řízení by odporovalo samotné logice takto namítané nezákonnosti (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 10. 2003, č. j. 6 A 171/2002-41, ze dne 10. 12. 2012, č. j. 2 Ans 14/2012-41, nebo ze dne 21. 4. 2023, č. j. 5 Azs 281/2022-37).
11. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s., z. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

12. Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobce dne 3. 10. 2022 uplatnil u Okresní správy sociálního zabezpečení Bruntál žádost o zvýšení starobního důchodu za vychované děti, v níž uvedl, že osobně pečoval o syny T. H., nar. X a M. H., nar. X, a to od 1. 1. 1977 do jejich zletilosti v největším rozsahu. Dne 2. 3. 2023 byla žalobci doručena výzva Okresní správy sociálního zabezpečení, aby doložil následující informace: v čem spočíval větší rozsah jeho péče o syny oproti jejich matce, příp. jiné osobě, která se na péči o ně podílela, zda, jakým způsobem a ve kterém období ovlivnila péče o děti negativně jeho pracovní kariéru (např. uvedením doby zaměstnání s kratšími pracovními úvazky, zda během jeho pracovní kariéry čerpal ošetřovné při péči o nemocné dítě apod.), kdo osobně a celodenně pečoval o děti do 4 let jejich věku. Na tuto výzvu žalobce reagoval prohlášením ze dne 8. 3. 2023, v němž uvedl, že na výchově dětí se podílel převážně sám. Manželka pracovala jako ekonomická náměstkyně. Z uvedeného důvodu neměla čas na domácnost, kde ji musel zastoupit. Pracoval jako strojní zámečník, opravář, výdělek měl podle odpracovaných hodin. Protože se manželka věnovala kariéře, převzal péči o děti, a to včetně koupání dětí, vyvařování a žehlení plen a ukládání dětí ke spánku. Vzájemně si s manželkou plánovali denní rozpis činností, přičemž větší část byla na něm. Po nějaké době se manželka čím dál méně starala o chod domácnosti a starost o děti nechávala na něm, což nakonec vedlo k rozvodu manželství a svěření obou synů do jeho péče. V námitkách proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně žalobce zopakoval, že z důvodu pracovní vytíženosti tehdejší manželky o děti pečoval převážně on. Matka dětí J. H. zemřela dne X. K námitkám doložil rozsudek Okresního soudu v Bruntále ze dne 30. 12. 1987 č. j. 11 C 129/87-34 o rozvodu manželství a svěření obou synů do jeho výchovy. Matce dětí bylo stanoveno výživné. Z odůvodnění tohoto rozsudku se kromě jiného podává, že návrh na rozvod manželství podávala paní J. H., nar. X. Jednalo se již o druhý návrh na rozvod manželství. Její předchozí návrh ze dne 18. 5. 1985 byl Okresním soudem v Bruntále v řízení vedeném pod sp. zn. 11 C 143/85 zamítnut. Rozsudek nabyt právní moci 24. 10. 1985. V odůvodnění rozsudku je zjištění okresního soudu z rozsudku téhož soudu sp. zn. 5 Nc 266/86, podle něhož na návrh žalobce byli synové T. H., nar. X a M. H., nar. X svěřeni do výchovy žalobci a matce dětí bylo stanoveno výživné. Rozsudek nabyt právní moci 31. 7. 1986. V citovaném rozsudku o rozvodu manželství žalobce a paní J. H. č. j. 11 C 129/87-34 jsou citovaná zjištění ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví dětské psychologie a psychiatrie o tom, že oba synové si v případě rozvodu přáli zůstat u otce, což zdůvodňovali tím, že matka odešla od rodiny a chce se rozvádět. Výchovné schopnosti obou rodičů jsou dobré, otec má k dětem bližší vztah. Děti preferují pobyt u otce, jsou na něho zvyklí. K matce jít nechťejí. Předpoklady pro výchovu jsou u otce dětí lepší. Znalecký posudek byl zpracován pro účely předchozího řízení o úpravu poměrů k tehdy nezletilým dětem. Rozsudek obsahuje rovněž zjištění z výpovědí žalobce a jeho manželky. Oba vypověděli, že společnou domácnost vedli do července 1986, kdy paní J. H. opustila společnou domácnost a odešla ke svým rodičům a děti zůstaly u žalobce. Žalobce kromě jiného také vypověděl, že vždy pomáhal s výchovou dětí, má k nim dobrý vztah. Matka dětí jistou dobu pracovala na směny, a tak byl nucen se v této době o ně starat. Soužití bylo spořádané nějakou dobu po narození prvního syna, poté matka dětí navázala známost s jiným mužem, chodila později domů nebo nepřišla vůbec a z toho vznikaly konfliktní situace. Po narození mladšího syna asi dvakrát navázala známost s jiným mužem, konec citace.
13. K námitkám proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně žalobce doložil čestná prohlášení sester matky dětí, a to paní L. G. a paní A. Z. Obě prohlásily, že paní J. H., roz. Š., byla

jejich starší sestra. Z důvodu pracovního vytížení se pan J. H. podílel zvýšenou měrou na výchově dětí. Prohlášení jsou ze dne 20. 9. 2022.

14. Ze správního spisu se dále podává, že paní J. H. zemřela dne X.
15. V žalobou napadeném rozhodnutí ze dne 2. 1. 2024 č. j. X žalovaná učinila závěr, že šetřením se nepodařilo prokázat, že žalobce o děti pečoval v největším rozsahu a naopak lze dle žalované dovodit, že v největším rozsahu o děti osobně pečovala jejich matka. Dle žalované z nárokových podkladů, které má k dispozici, je zřejmé, že matka osobně celodenně pečovala o děti od narození po dobu mateřské dovolené, resp. rodičovské dovolené, tj. v období, kdy jeden z rodičů musí o tyto děti celodenně pečovat, což má negativní dopady na jeho kariérní růst. Z nárokových podkladů žalobce dle žalované navíc nevyplývá, že by v období od narození dětí do nabytí jejich zletilosti došlo k poklesu vyměřovacích základů. Rovněž tak bylo naplněno ust. § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, že podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod je splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu 10 roků. Dle žalované je z přiloženého rozsudku zřejmé, že pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 31. 7. 1986 sp. zn. 5 Nc 266/86 byly obě děti svěřeny do výchovy žalobci. V té době bylo nezletilému M. H. 11 roků a nezletilému T. H. 15 roků. Žalovaná učinila závěr, že z podkladů je nepochybné, že se žalobce významně podílel na výchově dětí, ale podmínka péče v největším rozsahu splněna nebyla, protože ust. § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění svědčí matce obou dětí, jak vyplývá i z důvodové zprávy k novele zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná uzavřela, že z přiloženého rozsudku navíc vyplývá, že péče o obě děti do rozvodu manželství byla oboustranná. Institut výchovného je kompenzace nižšího důchodu za období, kdy kvůli péči o dítě se daná osoba (matka) nemohla věnovat kariéře, to především v mladším věku dětí. Žalovaná uzavřela, že námitkám žalobce proto nelze vyhovět.
16. Podle článku II přechodných ustanovení k zákonu č. 323/2021 Sb., bodu 1. starobní důchody přiznané ode dne, který spadá do období před 1. 1. 2023, se zvýší o 500 Kč měsíčně za každé dítě, které pojištěnec vychoval, od splátky důchodu splatné v lednu 2023, jsou-li splněny podmínky stanovené v bodech 3. a ž 5; toto zvýšení náleží k procentní výměře starobního důchodu.
17. Podle článku II přechodných ustanovení k zákonu č. 323/2021 Sb., bodu 3. věty první a druhé, podmínky výchovy dítěte se pro účely zvýšení podle bodu 1. posuzují u všech pojištěnců podle právních předpisů účinných ke dni, od něhož byl starobní důchod přiznán, pokud se dále nestanoví jinak; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení podle bodu 1. současně započítat více osobám. Vychovávalo-li totéž dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu; to platí i v případě, že u téhož dítěte byla jeho výchova zohledněna při stanovení důchodového věku ženy.
18. Podle článku II přechodných ustanovení k zákonu č. 323/2021 Sb., bodu 5., nejedná-li se o případ uvedený v bodě 4 věty první nebo druhé, zvýší se starobní důchod podle bodu 1. na základě písemné žádosti podané na předepsaném tiskopisu. V této žádosti se uvádějí údaje o vychovaných dětech a o době a rozsahu osobní péče o dítě a čestné prohlášení, že osoba pečovala o dítě v největším rozsahu a že nenastala překážka pro zvýšení starobního důchodu uvedená v bodě 3. větě poslední; údaje o vychovaných dětech lze doložit rodným listem dítěte nebo jiným dokladem o vztahu k dítěti.

19. Podle ust. § 34a odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 323/2021 Sb., o důchodovém pojištění, dítě se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1 (dále jen „zvýšení za vychované dítě“) považuje za vychované, jsou-li splněny podmínky výchovy dítěte podle § 32 odst. 4; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečuje nebo pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení za vychované dítě současně započítat více osobám; vychovávalo-li dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu. Při zvýšení za vychované dítě se přihlíží jen k výchově tohoto dítěte, které jako vychované pojištěnec uvedl v žádosti o přiznání starobního důchodu; není-li tato podmínka splněna, zvýšení za vychované dítě nenáleží.
20. Krajský soud přistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí z důvodu nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, dílem z důvodu jeho nepřezkoumatelnosti. Ve vztahu k dokazování v řízení před správním orgánem krajský soud předesílá, že § 84 a násl. zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení upravuje, že rozhodné skutečnosti se prokazují za využití standardizovaných dokladů jako jsou např. evidenční listy apod., přichází v úvahu i čestná prohlášení, ale také je zapotřebí aplikovat obecná pravidla pro dokazování stanovená v § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy, a to zejména listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek. Současně podle § 3 správního řádu je řízení před orgánem rozhodujícím o dávce důchodového pojištění ovládáno zásadou materiální pravdy a správní orgán je podle této zásady odpovědný za zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky dle § 2 správního řádu. Žalobce ke svému tvrzení, že výchovu synů T. H. a M. H. od 1. 1. 1977 zajišťoval v největším rozsahu (na tomto místě soud zdůrazňuje, že žalobce netvrdil, že by tomu tak bylo i v době, kdy matka dětí byla na mateřské dovolené, ale až od 1. 1. 1977), jako důkaz předložil jednak rozsudek Okresního soudu v Bruntále č. j. 11 C 129/87-34, který nabyl právní moci 5. 2. 1988, jímž bylo rozvedeno jeho manželství s matkou synů paní J. H. a oba synové byli svěřeni žalobci do výchovy a dále čestná prohlášení sester matky synů, a to paní L. G. a paní A.Z. ze dne 20. 9. 2022, v němž obě prohlašují, že z důvodu pracovního vytížení zemřelé sestry (bývalé manželky žalobce) se zvýšenou měrou na výchově dětí podílel žalobce. Žalovaná odkazem na zjištění z uvedeného rozsudku o tom, že rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 31. 7. 1986 sp. zn. 5 Nc 266/86 byly děti svěřeny do výchovy žalobci s tím, že v té době bylo tehdy nezletilému M. H. 11 let a nezletilému T. H. 15 roků, učinila nepřezkoumatelný závěr o tom, že péče o obě děti do rozvodu manželství byla oboustranná, ale že je nepochybné, že se žalobce významně podílel na výchově dětí a uzavřela, že podmínka péče v největším rozsahu splněna nebyla, protože dle § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění svědčí matce obou dětí. Takto razantní závěr z předmětného rozsudku dle názoru soudu učinit nelze, protože žalovaná jednak pominula jiné okolnosti právně významné pro posuzovanou věc, jak jsou uvedeny v předmětném rozsudku. Konkrétně např., že se jednalo o opakovaný návrh na rozvod manželství podávaný matkou dětí, dále zjištění ze znaleckého posudku, který byl zpracován v opatrovnickém řízení pro účely úpravy výchovy a výživy tehdy nezletilých dětí, údaj o odchodu matky dětí ze společné domácnosti v červenci roku 1986, zmínka o bližším vztahu žalobce k dětem, okolnost, že děti preferovaly pobyt u žalobce s tím, že jsou na něho zvyklí a k matce jít

nechtěly. Čestná prohlášení paní L. G. a A. Z. žalovaná nehodnotila vůbec. Soud zdůrazňuje, že při posouzení podmínky péče v největším rozsahu je třeba hodnotit péči o dítě během celého období jeho nezletilosti. S vyvozením zásadních závěrů o péči o děti v největším rozsahu z výše citovaných strohých skutkových zjištění z předmětného rozsudku Okresního soudu v Bruntále č. j. 11 C 129/87-34 se soud neztotožňuje. Dle názoru soudu bylo třeba, aby žalovaná podrobně posoudila jednotlivá období péče o děti až do dosažení jejich zletilosti a zaujala komplexní závěr o větším podílu péče, což ovšem předpokládalo další dokazování. Především měla žalovaná vyslechnout jako svědkyně paní L. G. a A.Z., dále bylo zapotřebí, aby si správní orgán vyžádal spis Okresního soudu v Bruntále sp. zn. 5 Nc 266/86 ve věci úpravy výchovy a výživy dětí žalobce, jehož obsahem má být kromě jiného i znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví dětské psychologie a psychiatrie, zpracovaný pro účely rozhodnutí o úpravě výchovy a výživy dětí, který zcela jistě může obsahovat informace ohledně rozsahu péče ze strany obou rodičů. Obsahem uvedeného spisu budou nepochybně i další listiny, které mohou mít právní význam pro posuzovanou věc, jako je např. zpráva oddělení sociálněprávní ochrany dětí apod. Vyloučit nelze ani provedení dalších důkazů.

21. Ze všech výše uvedených důvodů soud podle § 76 odst. 1 písm. a), b) s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v němž je žalovaná podle § 78 odst. 5 s.ř.s. vázána právním názorem soudu. V novém řízení se žalovaná bude podrobně zabývat tvrzením žalobce o tom, že výchovu synů zajišťoval v největším rozsahu on, což si vyžádá za účelem řádného zjištění skutkového stavu doplnění dokazování v naznačeném směru.
22. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšný žalobce byl v řízení zastoupen ustanovenou zástupkyní advokátkou Mgr. Veronikou Adámkovou. Náklady ustanovené zástupkyně hradí dle § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, stát.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 23.01.2025

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně

